

Wyrok z dnia 6 marca 1998 r.

I PKN 529/97

Dla oceny istnienia przesłanek określonych w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357) istotne nie jest czy zmniejsza się ogólna liczba zatrudnionych nauczycieli, lecz to czy wszyscy nauczyciele danej specjalności mogą po zmianach organizacyjnych być zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Maria Mańkowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 marca 1998 r. sprawy z powództwa Barbary B. przeciwko Szkole Podstawowej w T. o przywrócenie do pracy i inne, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 28 sierpnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Barbara B. domagała się przywrócenia do pracy oraz wynagrodzenia za pracę w godzinach ponadwymiarowych w latach szkolnych 1994/1995 i 1995/1996, a także przyznania nagród za lata 1993/94, 1994/95 i 1995/96.

Strona pozwana nie uznała powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lublinie wyrokiem z dnia 4 kwietnia 1997 r. oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powódka - nauczycielka mianowana prowadziła w pozwanej Szkole wychowanie fizyczne, a ponadto na podstawie umowy o dzieło zajęcia gier i zabaw. W roku szkolnym 1996/97 zmalała liczba dzieci, zmalała też liczba klas oraz godzin nauczania (w związku z połączeniem klas V i VI). Istotne jest zmniejszenie liczby uczniów do 99, gdyż zgodnie z zarządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 18 maja 1992 r. inna jest liczba godzin wychowania fizycznego dla

szkoły liczącej poniżej stu uczniów. Powódka ukończyła studia pedagogiczne oraz uzyskała tytuł magistra pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. Dyrektor Szkoły przeniósł powódkę w stan nieczynny wobec braku jej zgody na ograniczenie zatrudnienia do 10/18 etatu. W ostatnim roku było wiele zastrzeżeń do pracy powódki, która dwukrotnie ukarana została naganą. Powstał głęboki konflikt w gronie pedagogicznym spowodowany postawą powódki. Rodzice wskazywali na niewłaściwy stosunek powódki do uczniów. Te okoliczności - zdaniem Sądu Pracy - uzasadniały podjęte wobec powódki działania. Sąd nie uznał dyżurów pełnionych przez powódkę w czasie przerw między lekcjami oraz w stołówce za zajęcia dydaktyczne lub wychowawcze, lecz za zajęcia opiekuńcze, co skutkuje niezasadność roszczenia o wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych. Podobnie za niezasadne uznał roszczenie o wypłacenie nagród. O przyznaniu nagród decyduje dyrektor, zgodnie z art. 39 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Dyrektor pozwanej Szkoły przyznawał nagrody na podstawie regulaminu za akceptacją rady pedagogicznej i rady szkoły. Powódka nie otrzymała rocznych nagród, co jest uzasadnione mimo, że za lata 1989-1994 otrzymała ocenę wyróżniającą. Nieprzyznanie nagród uzasadnione było spóźnianiem się, stwierdzonymi przez wizytatora uchybieniami w pracy oraz ukaraniem karami nagany.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 28 sierpnia 1997 r. oddalił apelację powódki od omówionego wyroku. Sąd II instancji podzielił ustalenia i wnioski Sądu Rejonowego o zasadności decyzji o ograniczeniu zatrudnienia powódki do 10/18, a następnie przeniesieniu jej w stan nieczynny, co spowodowało po upływie sześciomiesięcznego terminu wygaśnięcie stosunku pracy. Podzielone też zostały ustalenia i oceny co do roszczeń o wypłatę nagród i wynagrodzenia. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, należycie ocenił dowody i wyprowadził prawidłowe wnioski.

Powódka wniosła kasację od tego wyroku (i również - jak napisano w tytule kasacji - od wyroku Sądu Rejonowego) zarzucając naruszenie prawa materialnego „wywierające istotny wpływ na treść obu zaskarżonych wyroków” - art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela „przez błędne przyjęcie, iż nastąpiły przesłanki wymienione w artykule 20 pkt I uzasadniające przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny a nadto, iż przeniesienie to nastąpiło bez zgody nauczyciela - powódki”. W kasacji zawarto wnioski o uchylenie „obu zaskarżonych wyroków” i prze-

kazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lublinie, ewentualnie o zmianę orzeczenia i przywrócenie powódki do pracy u pozwanego na poprzednich warunkach.

W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że połączenie klas V i VI nie spowodowało konieczności dokonania redukcji godzin lekcyjnych, pozwana Szkoła zatrudniała w roku szkolnym 1995/1996 na pełnym etacie 10 nauczycieli, zaś w roku szkolnym 1996/1997 - 11 nauczycieli. Nie zachodziła żadna z przesłanek z art. 20 Karty Nauczyciela („o likwidacji oddziałów szkolnych”) zredukowania godzin lekcyjnych powódce.

Strona pozwana wniosła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest uzasadniona. Wobec niepodniesienia w kasacji zarzutu naruszenia przepisów postępowania (w szczególności dotyczących postępowania dowodowego), Sąd Najwyższy ocenił zarzut naruszenia prawa materialnego na tle ustalonego stanu faktycznego sprawy. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem sprawę w granicach kasacji, a z urzędu bierze jedynie pod rozwagę nieważność postępowania (art. 393¹¹ KPC). Przepisowi art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 10 ze zm.; obecnie jednolity tekst: Dz. U. z 1997 r., Nr 56, poz. 357) zostało nadane nowe brzmienie ustawą z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 87, poz. 396), która weszła w życie 7 sierpnia 1996 r. i w tym brzmieniu przepis ten miał zastosowanie wobec powódki. W myśl tej regulacji w razie całkowitej lub częściowej likwidacji szkoły, albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć dyrektor szkoły przenosi nauczyciela w stan nieczynny lub na wniosek nauczyciela rozwiązuje z nim stosunek pracy. Nauczyciel mianowany może wyrazić zgodę na ograniczenie zatrudnienia. Wbrew twierdzeniom kasacji nie jest wymagane zmniejszenie ogólnej liczby nauczycieli dla zastosowania działań określonych w tym przepisie. Zmniejszenie lub niezwiększenie zatrudnienia nauczycieli nie ma podstawowego znaczenia, może być brane pod uwagę jedynie w ramach oceny, czy możliwe jest dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć. Wobec ustalenia przez Sądy orzekające w tej sprawie, że zmniejszyła się liczba oddziałów

(połączono klasy V i VI), zmniejszyła się liczba uczniów i w konsekwencji tego plan nauczania w zakresie liczby godzin przedmiotu prowadzonego przez powódkę prawidłowo zastosowano przepis art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela. Spełnione zostały bowiem określone w tym przepisie przesłanki.

Nie została też podważona w kasacji ocena niemożliwości dalszego zatrudnienia powódki w pełnym wymiarze zajęć. Dla oceny tej istotne jest nie to, czy zmniejsza się ogólna liczba zatrudnionych nauczycieli, lecz to, czy wszyscy nauczyciele danej specjalności mogą znaleźć - po zmianach - zatrudnienie w pełnym wymiarze. Taką też prawidłową ocenę przeprowadzono w rozpoznawanej sprawie. Ponieważ powódka nie złożyła wniosku o rozwiązanie z nią stosunku pracy, ani nie wyraziła zgody na ograniczenie zatrudnienia, dyrektor prawidłowo przeniósł ją w stan nieczynny, co doprowadziło do wygaśnięcia stosunku pracy na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 5 Karty Nauczyciela.

Kasacja jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw podlegała zatem oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC.

=====